

עבירות צווארון לבן - סוגים ועונשים

עבירות צווארון לבן נוגעות להתנהגויות לא חוקיות שתכליתן להפיק רווחים בלתי חוקיים על-ידי שימוש באמצעים פסולים. בעבר הכינוי ביטא עבירות שבוצעו בידי רמי הדרג, אך הדבר לא רלוונטי כיום כיוון שמתמקדים במהות העבירה ולא במעמדו של העבריין. עבירות אלה כוללות: מרמה והונאה, לקיחת שוחד, מתן שוחד, קבלת דבר במרמה, זיוף מסמכים, רישום כוזב במסמכי תאגיד, עבירות מס, דו"חות וידיעות לא נכונים, תרמית בניירות ערך, שימוש במידע פנים של חברה ועוד. עו"ד אסף דוק מסביר אילו עבירות נכללות בעבירות צווארון לבן ומה מוביל את אנשי הצווארון הלבן להסתכן בפלילים.

עבירות צווארון לבן הן עבירות פליליות הנוגעות לנטילת כספים שלא כדין על ידי עובד ממקום עבודתו, רכוש או טובת הנאה בדרך כלל תוך מרמה, רמאות, הפרת אמון והסתרת ראיות ועובדות. הכינוי עבירות 'צווארון לבן' בעבר נחשבו לנחלתם של העשירים, ומקורו בתחילת המאה העשרים, בה היה נהוג לכנות את אנשי המעמד העליון בכינוי זה שהינו בלתי פורמלי ומאפיין מקצועות הדורשות השכלה אקדמית. אומנם כיום עבירות צווארון לבן נוגעות לעבירות המבוצעות בידי עובדים במקום עבודתם, החל מהבכירים ועד לזוטרים.

מדוע אנשי הצווארון הלבן מסתכנים בפלילים?

עבירות צווארון לבן מבוצעות בידי עובדים בכירים בחברה, שלרוב משתייכים למעמד סוציו-אקונומי בינוני ומעלה. אם כך, מדוע להם לבצע עבירות כלכליות? לתשובה זו מספר הסברים שיכולים להניח את הדעת. ראשית, עברייני צווארון לבן לעיתים חוששים לאבד את אשר השיגו וגרוע מכך - להגיע לפשיטת רגל ופגיעה בסטטוס שלהם. כמו כן, לעיתים עברייני צווארון לבן נקלעים למעגל העבריינות בשל 'מודל לחיקוי' שנמצא בקרבתם. לרוב המודל יהיה המעסיק הישיר שלהם או ממונה אחר עליהם בעבודה, שנהג בצורה אסורה ונתן גושפנקה להתנהגות פלילית כמו לדוגמה מתן שוחד. העובד יפנים את ההתנהגות הנ"ל וינהג בצורה בדומה בעתיד.

בנוסף, עברייני צווארון לבן לעיתים מסתכנים בעבירות פליליות במקום עבודתם מפני שהדבר מהווה עבורם ריגוש. לקיחת שוחד, גניבה ממעביד וכיוצא בזה יוצר סיכון עבורם שמקנה להם תוספת טעם בחיים. הדבר מתקשר לסיבה נוספת המניחה כי ישנם פשוט אנשים שאוהבים להרחיב את הרכוש, השליטה והעסקים שלהם ורואים לנכון לעשות זאת בדרך לא חוקית. זאת ועוד, ישנם אנשים שמבצעים את העבירות מתוך הרגשה שלא מעריכים את עבודתם נכון. הדבר יוצר תחושה שמקום העבודה מזלזל בהם ולא רוכש להם את הכבוד הראוי, דבר שבתורו יוצר פתח לביצוע עבירות מתוך יצר נקמנות.

אילו עבירות נכללות בעבירות צווארון לבן?

א. עבירות זיוף, מרמה ושוחד

1. לקיחת שוחד - סעיף 290 לחוק העונשין

לפי סעיף 290 לחוק העונשין, עובד ציבור, לרבות עובד של תאגיד המספק שירות לציבור, הלוקח שוחד תמורת פעולה הקשורה בתפקידו דינו עשר שנות מאסר או קנס הגבוה מבין השניים הבאים:
1. פי חמישה מהקנס האמור בסעיף 61(א)(4), קרי - מיליון ומאה שלושים אלף שקלים. במידה והעבירה בוצעה על ידי תאגיד הקנס הוא פי עשרה, קרי, שני מיליון ומאתיים שישים אלף שקלים.

2. פי ארבעה משווי טובת ההנאה שהשיג או שהתכוון להשיג באמצעות העבירה.

2. מתן שוחד - סעיף 291 לחוק העונשין

לפי סעיף 291 לחוק העונשין, נותן שוחד לעובד הציבור, לרבות עובד של תאגיד המספק שירות לציבור, תמורת פעולה הקשורה בתפקידו דינו שבע שנות מאסר או קנס כפי שפורט בסעיף 290.

מידע נוסף בנושא זה תוכלו למצוא במאמר הבא המסביר על עבירות השוחד.

3. קבלת דבר במרמה - סעיף 415 לחוק העונשין

מרמה מוגדרת בחוק העונשין כטענה הנטענת בכתב/בעל פה/בהתנהגות, בדבר עובדה שעניינה בעבר/בהווה/בעתיד ואשר הטוען אותה יודע שאינה אמת או שאינו מאמין שהיא אמת. אדם המבצע עבירת קבלת דבר במרמה צפוי לעונש מאסר של עד 3 שנים. במידה והעבירה בוצעה בנסיבות מחמירות הדין עולה לחמש שנות מאסר.

4. קבלת דבר בתחבולה - סעיף 416 לחוק העונשין

לפי החוק חל איסור לקבל דבר באמצעות ניצול מכוון, שאין בו מרמה, של טעות הזולת או לקבל דבר באמצעות תחבולה. העובר על כך דינו עד שנתיים מאסר בפועל.

5. עבירות זיוף - סעיף 418 לחוק העונשין

עבירת זיוף מוגדרת בחוק העונשין כעשיית מסמך הנחזה להיות את אשר איננו, והוא עשוי להטעות. כמו כן, זיוף יכול להיות שינוי במסמך, לרבות הוספת פרט או השמטת פרט, בכוונה לרמות או ללא סמכות כדין ובאופן הנחזה כאילו נעשה השינוי בסמכות כדין. בנוסף, זיוף יכול להיות חתימה על מסמך בשם פלוני ללא סמכות כדין, או בשם מדומה, באופן העשוי להיחזות כאילו נחתם המסמך בידי פלוני.

דינו של המזייף מסמך הוא שנת מאסר. במידה והמסמך זויף בכוונה לקבל באמצעותו דבר, הדין עולה לשלוש שנות מאסר. במידה והעבירה בוצעה בנסיבות מחמירות הדין עולה לחמש שנות מאסר.

6. רישום כוזב במסמכי תאגיד - סעיף 423 לחוק העונשין

רישום כוזב במסמך של תאגיד בכוונה לרמות, או הימנעות מרישום פרט שיש לרושמו בכוונה לרמות, בידי מייסד, מנהל, חבר או פקיד של תאגיד, לרבות תאגיד העומד להיוסד, מהווה עבירה. דינו של המפר זאת הוא חמש שנות מאסר.

7. עבירת עושק - סעיף 431 לחוק העונשין

חל איסור לנצל את המצוקה, החלושה הגופנית או השכלית, חוסר הניסיון או קלות הדעת של הזולת באמצעות הדרכים הבאות:

1. דרישה או קבלת דבר שאינה מגיעה כדין.
2. דרישה או קבלה בעד מצרך או שירות תמורה העולה במידה בלתי סבירה על התמורה המקובלת.

3. תמורה בעד מצרך או בעד שירות הנופלת במידה בלתי סבירה מן התמורה המקובלת. המבצע עבירת עושק זו דינו שלוש שנות מאסר מאחורי סורג ובריח.

ב. עבירות מס

1. אי קיום דרישות מסוימות - סעיף 216 לפקודת מס הכנסה

לפי סעיף 216 לפקודת מס הכנסה, חל איסור לבצע את העבירות הבאות:

1. אי קיים דרישה שניתנה לפי פקודה זו.
2. אדם שלא התייצב, כפי שנדרש לכך בהודעה לפי פקודה זו, או שהתייצב אך לא השיב לשאלה שנשאל כדין.
3. אדם שסירב לקבל הודעה שנשלחה לו לפי פקודה זו.
4. אי הגשת דין וחשבון, דוח מנכה מקוון או דוח מעביד מכוון במועד כפי שנדרש בהוראות לפקודת מס הכנסה.
5. אי ניהול פנקסי חשבונות בהתאם להוראות בפקודת מס הכנסה.
6. השמדה או הסתרת מסמכים שיש להם ערך לעניין השומה.
7. אדם שלא רשם תקבול שחייב להירשם לפי הוראות בפקודת מס הכנסה. במידה והתקבול לא נרשם בידי עובדו של הנישום או בידי שלוחו של הנישום שאיננו עובדו יאשם העובד או השלוח בנוסף לאישומו של הנישום, אלא אם לא הוכיח שנעברה העבירה לא בדיעתו והוא נקט בכל האמצעים הסבירים שהיו ברשותו להבטחת מניעת העבירה.
8. לא דיווח בדוח על פעולה שהיא פעולה החייבת בדיווח כפי שנדרש בהוראות בפקודת מס הכנסה.

אדם אשר בלי סיבה מספקת עבר את אחת מבין עבירות המס המנויות להלן דינו **שנת מאסר** או קנס בשווי של עד 29,200 ₪ או שני העונשים כאחד.

2. דו"ח וידיעות לא נכונים - סעיף 217 לפקודת מס הכנסה

לפי סעיף 217 לפקודת מס הכנסה, חל איסור לערוך דו"ח בצורה לא נכונה, ללא הצדק סביר. עריכה לא נכונה כוללת השמטת הכנסה כלשהי עליה נדרש למסור, רישום ההכנסה בחסר, מסירת ידיעות לא נכונות בנוגע לכל דבר או עניינים המשפיעים על חיוב במס או על חיובו של אדם אחר או של שותפות. דינו של מבצע עבירה זו הוא עד **שנתיים מאסר** או קנס בשווי של עד 75,300 ₪ ובשווי הסכום שעשוי היה להיקבע לולא התקבל הדו"ח או הידיעות כנכונים. גזר הדין עשוי להיות גם שני העונשים יחדיו. על הנאשם הטוען כי היה לו הצדק סביר, להביא ראיה המוכיחה זאת, דבר שישעשה באופן מיטבי באמצעות פנייה לעורך דין מקצועי הבקיא בעבירות צווארון לבן.

3. מרמה במיסים - סעיף 220 לפקודת מס הכנסה

לפי סעיף 220 לפקודת מס הכנסה, חל איסור לעבור על הסעיפים הבאים בכדי להתחמק ממס או לעזור לאדם אחר להתחמק ממס:

1. השמטת הכנסה שיש להכליל בדו"ח.
2. מסירה של אמרה או תרשומת כוזבת בדו"ח.
3. השבת תשובה כוזבת, בעל פה או בכתב, על שאלה שנשאלה, או על ידיעות על פי הפקודה.
4. אדם שהכין, קיים או הרשה אדם להכין או לקיים פנקסי חשבונות כוזבים או רשומות אחרות כוזבות, או שזייף או הרשה לזייף פנקסי חשבונות או רשומות.
5. אדם שהשתמש או הרשה להשתמש בכל מרמה, ערמה או תחבולה.

6. הצגת מסמך כוזב למשלם ההכנסה לצורך מניעת ניכוי מס במקור או הפחתתו.

העובר את אחת העבירות המנויות להלן דינו עד **שבע שנות מאסר** או קנס בשווי של עד 226,000 ₪ ופי שניים מסכום ההכנסה שהעלים, שהתכוון להעלים או שעזר להעלים, או שני העונשים יחד.

4. עבירות - סעיף 117(א) לחוק מס ערך מוסף

לפי סעיף 117(א) מי שהפר כמפורט להלן הוראה מהוראות חוק זה או התקנות על פיו, דינו שנת מאסר:

1. סירב או נמנע למסור ידיעה, מסמך, פנקס או דוגמה שחייב למסרם, לאחר שנדרש לעשות כך.
2. סירב או נמנע להתייבב לחקירה לאחר שנדרש לעשות כך.
3. מסר ידיעה לא נכונה או לא מדויקת בלא הסבר סביר או שמסר דו"ח או מסמך אחר עם ידיעה לא נכונה או לא מדויקת.
4. לא עשה את המוטל עליו לעניין רישומו.
5. הוציא חשבונית מס בלי שהיה זכאי לעשות כן או לאחר שנאסר עליו לעשות כן.
6. לא הגיש במועד דו"ח שיש להגישו לפי חוק זה או תקנות לפיו, לרבות דו"ח שהוא חייב להגישו על-פי דרישת המנהל. סעיפים 6(א)-6(ב) מציינים עבירה הנוגעת לאי פירוט בדוח התקופתי והשנתי כפי ההוראות.
7. לא ניהל פנקסי חשבונות או רשומות אחרות שהיה עליו לנהל, או שניהלם בסטייה מהותית מן ההוראות. 'קביעה סופית' הכוונה לקביעה על פי הסעיפים האמורים שלא הוגש עליה ערעור או שהוגש ערעור אך הוא נדחה.
8. חל איסור להחזיק או להשתמש לאחר שנאסר להשתמש בסימני זיהוי שהתקבלו לא מהמנהל.
9. עוסק שמסר שלא כדין לאדם אחר טובין, בתנאי שישימשו אותו בלבד, שיבואם או מכירתם פטורים.
10. במידה והוביל, הכניס או הוציא טובין בניגוד להוראות בחוק.
11. אדם שעוסק במכירת טובין אך לא רשם בפנקסי החשבונות כפי ההוראות את רכישתם.
12. לא רשם בתקבול שהיה חייב לרשמו לפי ההוראות בחוק.
13. לא הוציא חשבונית מס למרות שהיה חייב להוציאה.
14. הוציא חשבונית מס ולא שילם במועד את המס הכלול בה.
15. לא דרש חשבונית מס שהיה חייב לדרשה.
16. הפריע לאדם לבצע את המוטל עליו מכוח חוק זה או מנע זאת ממנו.

לפי סעיף 117(א1) במידה ועובד של עוסק או שלוחו של עוסק שאיננו עובדו לא רשם רכישה או תקבול כפי שצוין בסעיפים 11 ו-12 לעיל, העובד או השלוח יאשם בעבירה בנוסף לאישום העוסק עצמו. על מנת לטעון לחפות העוסק יש להוכיח כי העבירה נעברה שלא בידיעתו תוך שנקט בכל האמצעים בכדי למנועה. לפי סעיף 117(א2), אדם שלא הודיע על תכנון מדף כפי ההוראות בחוק, דינו שנת מאסר או קנס של עד 29,200 ₪.

מידע נוסף בנושא זה תוכלו למצוא במאמר הבא המסביר על עבירות המס.

ג. עבירות לפי חוק ניירות ערך

1. שימוש במידע בידי איש פנים - סעיף 52 לחוק ניירות ערך

על איש פנים בחברה חל איסור לעשות שימוש במידע פנים. העובר על כך דינו חמש שנות מאסר או קנס בשווי של עד מיליון ומאה שלושים אלף שקלים. במידה ומדובר בתאגיד הקנס עולה לשווי של עד חמש מיליון ושש מאות חמישים אלף שקלים.

2. תרמית בקשר לניירות ערך - סעיף 54 לחוק ניירות ערך

לפי סעיף 54(א) לחוק ניירות ערך, חל איסור להניע או לנסות להניע אדם לרכוש או למכור ניירות ערך בידיעה שהן כוזבות, מטעות או בהעלמת עובדות מהותיות. חל איסור לעשות זאת בהבטחה/אמרה/תחזית, הן בכתב, הן בעל-פה או בכל דרך אחרת. בנוסף, חל איסור להשפיע בדרכי תרמית על תנודות שער הערך. אדם שהפר את המצוין לעיל דינו חמש שנות מאסר או קנס בשווי של עד מיליון ומאה שלושים אלף שקלים. הקנס עולה לשווי של עד חמש מיליון ושש מאות חמישים אלף שקלים במידה ומדובר בתאגיד. ד. עבירות לפי חוק ההגבלים העסקיים

לפי סעיף 47(א) לחוק ההגבלים העסקיים, אדם שלא אושר לו כדון או שניתן לו היתר זמני או פטור להיות צד להסדר כובל, אדם שלא קיים תנאי לפיו אושר ההסדר הכובל או לפיו ניתן היתר הזמני או פטור, אדם שלא הודיע על מיזוג חברות או לחלופין ביצע מעשה שמהווה מיזוג, בין אם מלא ובין אם חלקי בניגוד להוראות, אדם שלא קיים תנאי שנקבע באישור המיזוג, אדם שניצל לרעה את מעמדו בשוק והוכח כי כוונתו הייתה לפגוע בציבור או להפחית את התחרות בעסקים - דינו שלוש שנות מאסר או קנס בשווי של עד שני מיליון מאתיים ושישים אלף שקלים. כמו כן, ייגזר עליו קנס נוסף בשווי של עד ארבע-עשרה אלף שקלים לכל יום בו נמשכת העבירה. במידה ומדובר בתאגיד - הקנס מוכפל.

לפי סעיף 47(ב) אדם שעבר על הוראה אחרת בחוק ההגבלים העסקיים דינו שנת מאסר או קנס בשווי של עד 753,000 ₪ וקנס נוסף לכל יום בו נמשכת העבירה. במידה ומדובר בתאגיד - הקנס מוכפל.

לפי סעיף 47א לחוק ההגבלים העסקיים, דינו של אדם העובר את העבירות המצוינות בסעיף 47(א) בנסיבות מחמירות, הכוונה לנסיבות בהן עלולה להיגרם פגיעה משמעותית בתחרות בין העסקים, הוא חמש שנות מאסר או קנס כאמור בסעיף 47(א). נסיבות מחמירות יכולות להיגרם בין השאר בשל אחד או יותר מהגורמים הבאים; פרק הזמן בו בוצעה העבירה, טובת ההנאה שהפיק הנאשם, הנזק שנגרם או הצפוי להיגרם לציבור בשל העבירה וחלקו ומעמדו של הנאשם בענף המושפע מן העבירה.

לפי סעיף 48 לחוק ההגבלים העסקיים, במידה ובוצעה עבירה בידי חבר בני-אדם, יואשם גם כל מי שבשעת ביצוע העבירה היה באותו חבר בני-אדם, מנהל פעיל, עובד מנהלי בכיר האחראי לאותו תחום או שותף (למעט שותף מוגבל). הללו לא יואשמו במידה ויוכחו כי העבירה נעברה לא בידיעתם וננקטו כל האמצעים הסבירים למען שמירה על החוקים.

זמנת לחקירה או הוגש נגדך כתב אישום בגין עבירות צווארון לבן?

המחוקק הטיל סנקציות חמורות לעברייני עבירות צווארון לבן. בנוסף לעונשים המוזכרים במאמר זה, העסקתם של החשודים או הנאשמים בעבירות אלו עלולה להיפסק והם עשויים למצוא עצמם מפוטרים. ישנה חשיבות כי עורך הדין המייצג את הנאשמים והחשודים בעבירות צווארון לבן, יהיה בעל ידע מקיף ומקצועי בתחום זה. עורך דין הבקיא בדינים יפעל באופן בלתי מתפשר למען חפותך ואף יבטל את כתב האישום נגדך.

במידה וזמנת לחקירה או הוגש נגדך כתב אישום בעבירות צווארון לבן, אתה זקוק לעורך דין מנוסה שייסע לך בניהול ההליך הפלילי נגדך, בין אם זה בחקירה המשטרית / חקירת הרשות לניירות ערך / חקירה במס הכנסה ובין אם זה בכותלי בית המשפט, שכן המדובר בעבירה פלילית שתוצאתה יכולה להיות חמורה מאוד עבורך הכוללת כאפשרות סבירה לחלוטין גם שהייה מאחורי סורג ובריח. משרדנו מספק ייעוץ וייצוג משפטי לנאשמים המואשמים במגוון עבירות כלכליות חמורות מזה תקופה ארוכה ובכך שומר נאמנה על הזכויות והאינטרסים שלהם תוך לחימה עיקשת, רציפה ובלתי מתפשרת במנגנונים השונים עד לכיבוש היעד לשביעות רצונם. במידה ונלקחת לחקירה או הוגש נגדך כתב אישום בעבירות צווארון לבן פנה ללא דיחוי להתייעצות עימנו בטלפון **052-6885006** או השאר פרטים ונשמח לסייע ולהציע לך מענה ופתרונות מקצועיים בהתאמה אישית. הפניה אינה כרוכה בהתחייבות כל שהיא מצדך. סודיות מלאה מובטחת.